N°. 161. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk NIEUWS-BLAD.

Zondag en Maandag 8 en 9 Julij.

Frankrijk.

Parijs, den 5den Julij.

De kamer der pairs heeft heden, na eene korte discussie, de beide ontwerpen voor de spoorwegen van Parijs naar Havre en Orleans met bijna algemeene stemmen goedgekeurd en daarna de discussie over de gevraagde buitengewone credieten ten behoeve der Afrikaansche bezittingen aangevangen.

— De heer *Pasquier* heeft zich gisteren naar Neuilly begeven, waar zich de heeren *Molé* en *Rosamel* reeds bevonden. — Men verzekert dat de luitenant *Laity* bij de instructie zou verklaard hebben, dat het grootste deel zijner brochure door den Prins *Louis Napoleon* was geschreven.

— De maarschalk *Soult* wordt niet voor de eerste dagen van de maand augustus te Parijs terug verwacht. Omtrent het gerucht zijner wederintreding in het ministerie, blijft men bij de meening, dat hij de oorlogsportefeuille niet zonder het presidentschap van den raad zoude aanvaarden, terwijl men niet gelooft, dat de heer *Molé* gezind zou zijn om deze zijne betrekking aan den maarschalk over te geven.

— Het voornemen van het ministerie om de viering der julijdagen meer en meer in onbruik te doen komen, is reeds in de laatste jaren opgemerkt geworden. Men verzekert, dat dit jaar de drie feestdagen tot één dag zullen beperkt en bepaald worden op den 29sten julij, zijnde een zondag, wanneer reeds van zelf alle openbare administratien stilstaan.

— Het stoffelijk overschot van vorst *Talleyrand* zal in de eerste dagen der volgende maand naar zijn landgoed Valençay overgebragt worden.

— Sedert twee dagen verspreidt men hier het gerucht, dat de belgische leening van 37 millioen binnen kort door eene veel grootere van 300 millioen zal gevolgd worden, welke het belgisch gouvernement voornemens zijn zoude te sluiten.

— Het is der policie gelukt een geheel huisgezin van zeven personen, die tot een uitgebreidde dievenbende behoorden, in handen te krijgen, tevens met eene zeer aanzienlijke hoeveelheid kostbare gestolene voorwerpen.

— Uit Toulon schrijft men, dat de britsche admiraal *Stopfort* met al de officieren van zijn eskader het arsenaal en de daarbij behoorende etablisementen heboen besigtigd; den 28sten des avonds waren aan boord van het eskader, ter viering van de krooning der engelsche koningin, vuurpijlen en andere kunstvuurwerken afgestoken. Den 30sten had de britsche admiraal een diner gegeven aan boord van zijn vlaggeschip *Prinses Charlotte* en den 7den Julij zou het korps der fransche marine-officieren te Toulon ter eere der officieren van het eskader een bal geven. Het engelsche eskader zou tot den 12 of 15den Julij op de reede van Toulon vertoeven.

— In het *Journal des Débats* van gisteren las men het volgende:

» De volgende brief bevat over de ontwerpen van den pacha van Egypte, bijzonderheden die doen gelooven, dat de vrede in het Oosten, althans voor het oogenblik, niet zal gestoord worden:

» Alexandrie, 6 Junij.

» De fransche en engelsche consuls hebben eene conferentie met den onderkoning gehad opzigtelijk zijne betrekkingen met Turkije. Na al zijne grieven tegen deze mogendheid te hebben opgesomd, verklaarde *Mehemed*-ali ten laatste, dat aan den oorlog dien de sultan hem steeds in het donker aandeed, een einde moest komen, dat het voor hem tijd werd om aan zijne opvolging te denken en aan de middelen om den troon op zijne familieleden te doen overgaan. Hij heeft daarbij gevoegd, dat het zekerste middel daartoe was, dat hij zich van de suzereiniteit der Verhevene Porte ontslog, hetgeen hem gemakkelijk zou vallen, wanneer Engeland en Frankrijk, wel doordrongen van hunne ware belangen, zijne oogmerken niet in den weg stonden.

» *Mehemed*-ali heeft voorts gezegd, dat hij in geenen deele te kort wilde doen aan zijne verpligtingen jegens de kabinetten van Londen en Parijs; dat hij niet voornemens was iets met overhaasting te doen; dat hij derzelver antwoord wilde afwachten, en dat, nademaal hij weldra eene reis naar Syrië zou ondernemen, hij zich, bij zijne terugkomst, tegen de maand October, ernstig bezig zou houden met de groote zaak, waarover hij de beide consuls onderhield, opdat zij hunne kabinetten officieel de bijzonderheden van dit berigt konden mededeelen.”

— Uit Madrid heeft men tijdingen tot den 27sten Junij. Zij melden dat de senaat het ontwerp van wet voor de voortduring der tienden met 59 tegen 29 stemmen goedgekeurd heeft. — De generaal *Pardinas* vertrok naar la Mancha om gezamenlijk met *Narvaez* te manoeuvreren, die zich niet met den generaal *Aldama* had kunnen verstaan. — De tijding der overwinning van Penacerrada had te Madrid de geruchten van eene verandering van ministerie doen ophouden. Een der Madridsche bladen beweert intusschen, dat de ministeriele verandering alleen daarom nog niet is kunnen tot stand komen, omdat de onderscheidene tot ministers bestemde personen onderling zich niet hadden kunnen verstaan. — De provinciale deputatie van Cordua had een adres aan het gouvernement gezonden, met het verzoek dat de staat van beleg der stad mogt ophouden. — In de depôts der gevangenen heerschte algemeen de typhus en maakte een groot getal slagtoffers.

— Uit Bayonne schrijft men van den 30sten, dat, in de berigten uit Elorrio het verlies bevestigd werd hetwelk *Espartero* den karlisten voor Penacerrada had toegebragt. *Espartero* was daarna naar de zijde van Logrono getrokken. — Het christinisch garnizoen van Oyarsun had een uitval beproefd, doch was afgeslagen geworden. Daarentegen had *Alaix* eene bende karlisten in den omtrek van Egea de los Caballeros verstrooid.

— De binnenlandsche rente heeft, zoo ter beurze van gisteren als van heden, eene niet onaanzienlijke rijzing ondergaan. Als reden daarvan werd heden opgegeven, dat de depôt- en consignatiekas een berigt had bekend gemaakt, dat voor hare rekening een aantal renten 5 en 3 pCt. zouden gekocht worden. Deze aankoopen door eenige wissel-agenten vooral bekend zijnde, had tot de opvoering van den koers aanleiding gegeven. De notering was heden (5 julij) 5 pCt. 111,40; 3 pCt. 80,55; Nap. r. 99; Sp. Ardoin 22¾; Passive 4¾; Rom. L. 101⅝.

Duitschland.

Frankfort, den 4den Julij.

Uit Berlijn schrijft men van den 28sten Junij: » Keizer *Nikolaas*, is den 24sten uit St. Petersburg naar Warschau vertrokken en zal den 27sten aldaar aankomen. Vorst *Paskewitsch* heeft alles voor des keizers ontvangst in gereedheid doen brengen, en zijne troepen in de Poolsche hoofdstad zamengetrokken. — Gedurende zijn kort verblijf te St. Petersburg (van den 15den tot den 24sten) heeft Z. M. den geheimraad *Diroff*, in plaats van wijlen den geheimraad *Radofinikin*, met de tijdelijke waarneming van het ministerie van buitenlandsche zaken belast.”

— Z. M. Keizer *Nikolaas* heeft bevolen de fabrijkstad Tula, die door opeenvolgende branden veel geleden heeft, volgens een geregeld plan weder op te bouwen, waartoe een groot kapitaal aangewezen en eene afzonderlijke commissie, onder onmiddelijk toezigt van het ministerie van oorlog, benoemd is.

— Z. M. de koning van Pruissen werd den 4den te Teplitz verwacht.

— Den 2den dezer is Z. M. de koning van Hanover, van zijne binnenlandsche reis, in zijne residentie teruggekeerd.

— Den 30sten Junij is door den keurhessischen landdagscommissaris in eene buitengewoon belegde vergadering der standen te kennen gegeven, dat Z. K. H. de keurprins-medeVegent de sluiting des landdags op den 7den dezer maand bepaald had, en dat Hoogstdezelve wenschte dat vóór dit tijdstip de aanhangige wetsontwerpen door denzelven afgehandeld wierden.

— Alhier wordt verzekerd dat Z. M. keizer *Nikolaas* zijne ...

staande reis door Duitschland tot aan het meer van Geneve zal uitstrekken.

— Uit Koblenz wordt geschreven dat aldaar met ongewonen luister en geestdrift het jubelfeest van den vrijheer *von Borstell*, opperbevelhebber der Rijnprovincien, gevierd is geworden. Door Z. K. H. prins *Willem* van Pruissen, die dit feest had bijgewoond, was, onder anderen, aan den algemeen geachten grijzen krijgsman, in naam van zijnen doorluchtige'n vader de orde, van den Rooden Adelaar, met brillanten omzet, overhandigd.

— Te Kissingen is den 28sten Junij overleden de russische generaal der infanterie, *von Biström*, adjudant-generaal van Z. M. keizer *Nicolaas*, met wiens militaire opvoeding hij in der tijd belast is geweest, en die, zoo lang Hoogstdezelve nog als Grootvorst in het leger diende, onder de bevelen van dezen kundigen hoofdofficier stond. Bij den beroemden slag van Ostrolenka heeft de overledene generaal zich onder anderen zeer onderscheiden.

— Men verneemt thans dat Z. M. de Koning van Wurtemberg zich werkelijk over Innsbruck naar Triest begeven heeft.

— Volgens de jongste berigten uit Zwitserland, had het voorzittend kanton Lucern de door hetzelve opgeroepen en naar Schwijz bestemde bataillons ontbonden, ten gevolge van de verklaringen der Zürichsche commissarissen, dat de ontwapening der militie in dat kanton had plaats gehad en er geen vrees voor oproerige tooneelen meer bestond. — Het voorzittend kanton had aan den grooten Raad te Bern kennis gegeven van het tusschen de bovengenoemde commissarissen en de kantonsregering van Schwijz gesloten overeenkomst, ingevolge waarvan de ontwapening in hetzelve was bewerkstelligd geworden.

— Uit Lemberg heeft men te Weenen berigt ontvangen, dat Z. Keiz. H. de aartshertog *Ferdinand*, van daar naar Warschau gereisd was om Keizer *Nicolaas* te gaan complimenteren. De generaal prins *Karel von Liechtenstein* zal, gedurende het verblijf van den russischen monarch in de oostenrijksche staten, aan Hoogstdenzelven toegevoegd worden om de dienst van kamerheer waar te nemen. — Uit München schrijft men, dat in het laatst der vorige maand de secretaris der russische legatie in Beijeren, de baron *von Maltitz*, van daar vertrokken was om zijnen doorluchtigen meester aan de grenzen van Duitschland te verwelkomen.

Dagelijks kwamen er te Weenen vele aanzienlijke vreemdelingen door, die zich naar de boheemsche en duitsche badplaatsen begaven; onder dezen bevond zich ook de russische generaal *Witt*, die in het legerkamp bij Woenesensk bevel gevoerd heeft, en die zich naar Töplitz begaf.

— Z. M. de koning van Napels heeft den 20sten Junij door zijne op de reede der hoofdstad vereenigde zeemagt een spiegelgevecht doen houden, hetwelk een fraai schouwspel moet hebben opgeleverd. — De kapitein v. *Muralt* van het 4de zwitser-regiment dat te Napels ligt, heeft van Z. M. koning *Lodewijk Philips* de orde van het legioen van eer ontvangen, voor de diensten die hij bij de expeditie naar Constantine aan Frankrijk bewezen heeft.

Nederlanden.

Breda, den 7den Julij.

Z. K. H. de Erfprins *van Oranje* zou, naar men uit Weenen schrijft, den 30sten van daar naar 's Gravenhage vertrekken.

— Van gisteren wordt ons uit 's Gravenhage gemeld:

» Heden morgen is H. Keiz. Kon. H. de Prinses *van Oranje* uit deze residentie vertrokken, zich naar Töplitz begevende.

» Z. K. H. de Prins *van Oranje* is eenigzins later naar Tilburg vertrokken, alwaar Hoogstdezelve eenige dagen zal verblijven. Vervolgens wordt Z. K. H. in deze stad terug verwacht, om in het begin der maand Augustus weder naar Tilburg te vertrekken; zullende Z. K. H. nu het eerste, en vervolgens het latere legerkamp te Reijen bezoeken.

» Z. K. H. Prins *Frederik Hendrik*, derde zoon van Z. K. H. den Prins *van Oranje*, wordt dagelijks van Hoogstdeszelfs zeetogt in het Vaderland terug verwacht.

» Z. K. H. de Erfgroothertog *van Saxen-Weimar* is, vergezeld van Hoogstdeszelfs gevolg, heden morgen uit deze residentie naar Amsterdam vertrokken, van waar Z. K. H., naar men verneemt, binnen eenige dagen, naar deze hofstad zal terugkeeren.

» Dezer dagen is in deze residentie aangekomen Z. Exc. G. graaf *Schimmelpenninck*, onze buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister aan het russische hof. Gisteren heeft dezelve ten hove gedineerd, alwaar weder gala-diner gehouden werd, waarop, behalve HH. KK. HH. de groot-hertog *van Baden* en de erfgroothertog *van Saxen-Weimar*, ook alle de leden van het koninklijke gezin, benevens vele leden der staten van Holland, tegenwoordig waren. Ook bij Z. Exc. den gouverneur dezer provincie, den weledel achtbaren heer burgemeester dezer stad, den griffier der staten, den heere *van der Sleyden*, en den oud-griffier der staten, den heere *Copes van Hasselt*, tegenwoordig lid van den Raad van state, zijn dezer dagen groote maaltijden en partijen gehouden, waarop de leden der Staten genoodigd waren."

— Naar men verder uit 's Gravenhage schrijft, is gisteren door de Staten van Holland, ter vervulling van de vacature, welke door het bedanken van mr. *T. C. de Bordes* ontstaan was, tot lid der tweede kamer gekozen jhr. mr. *D. T. Gevers*, referendaris bij den Raad van State. — De uitslag der verkiezingen voor de Staten-Generaal schijnt ditmaal te 's Gravenhage bijzonder de aandacht tot zich getrokken te hebben, daar, tegen het hier te lande bestaande gebruik, zich, zoo als verzekerd wordt, 21 personen als kandidaten voor de opengevallen plaatsen in de Tweede Kamer hadden opgedaan.

— Door de Staten van Groningen, is tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal herkozen jhr. mr. *Onno van Swinderen van Rensuma*.

— Ingevolge bepaling van Z. M., zal in den loop der volgende maand, door eene speciale commissie, alhier weder examen worden gehouden over de onder-officieren van de korpsen infanterie, kavallerie en van het korps der mariniers, welke door de chefs dier korpsen zullen worden voorgedragen tot het verkrijgen van den rang van 2den luitenant.

— In plaats van wijlen den heer *J. L. Nierstrasz*, is tot president bij de kamer van koophandel te Rotterdam benoemd de heer *Abram van Rijckevorsel Huibertszoon*, en in diens plaats als vice-president de heer *Jacob Mees*.

— Het fransche gouvernement heeft dezer dagen als vice-consul der Nederlanden te Havre erkend en toegelaten, den heer *J. van Drunen*.

— Volgens eene opgave van den Amsterdamschen *Avondbode*, zou dezer dagen door de regering de volgende rigting van den spoorweg naar Arnhem zijn vastgesteld: Van de Weesperpoort te Amsterdam door den Over-Amstel-Polder en de Diemermeer, over de Weespervaart, bij den Omval, tot in den Duivendrechtschen polder. Van daar langs den hoek van den Straatweg bij de Duivendrechterlaan, over het Gein te Abcoude, bij de hofstede genaamd *Rome*, tot beoosten den molen van den Oostzijdschen polder bij Baambrugge. Verder westwaarts tusschen Loenen en Loenersloot, over de Nieuwe Wetering achter Nieuwersluis, ten westen van de bouwmanswoning het Tolhuis, en ten oosten van de bouwmanswoning *Sterreschans*, tot beoosten den Kortrijkermolen achter Breukelen; van daar, zuidwaarts van den molen van Maarsenbroek en ten noorden van dien van den polder de hooge weide en van den korenmolen aan den rijweg van Utrecht naar Vleuten, tot bij de Leydsche vaart te Utrecht, vervolgens over de Leydsche vaart op de Caan, langs de kruisvaart tot nabij de brug van Jeremie aldaar over den Vaartschen Rijn en verder tusschen de Lunettes n°. 2 en 3, tot voorbij den oud-Wulvenschen weg, in twee alignementen; van daar langs de zuidzijde van den Koningsweg over den Krommen Rijn, ten noorden van de plaats *Bloemenwaard*, en kruisende den straatweg ten zuiden van de bouwmanswoning *Brandolis*, tot bij de hofstede *Plattenburg* te Maarn. Verder tusschen de hofsteden *Bloemenheuvel* en *Klein Bloemenheuvel*, ten noorden van den huize *Maarsbergen*, langs den rand van de hoogte, nabij Ginkel, en op 15 roeden noordwaarts van de hofstede *Plattenburg* tot het zuidelijk einde van de hooge Wetering-steeg in twee alignementen. Van daar de Grift overgaan op 57 roeden zuidwaarts van het huisje de *Kruiponder* en den Wageningschen banddijk tusschen de Hagsche steeg en het logement *het Hof van Gelderland* tot voorbij het Witte Sluisje. Vervolgens over de buitengronden onder langs den Wageningschen berg, ten noorden van het kasteel *Doorwerth*, onder langs Duinweg tot nabij de plaats *Klingelbeek* in vier alignementen en van daar met eene kromte tot nabij de losplaats en haven van Arnhem.

Overigens zal er aan de Weesperpoort, te Amsterdam, een zijtak worden aangelegd, langs de zuidzijde van den Stads Buitensingel, tusschen *Schoonzigt* en de *Roomtuinen*, over de gracht bij den Oosterbeer, op het terrein tusschen de nieuwe vaart en het Entrepot-dok. — De weg zal eene breedte erlangen van 8 of ten hoogste 9 ellen, terwijl de gronden, gebouwen, enz. tot den aanleg des wegs en aanhoorigheden benoodigd, in bezit zullen worden gekomen ten algemeenen nutte in der minne of volgens de ten deze bestaande wetten en reglementen. — Omtrent den Rotterdamschen zijtak zou nog niets bepaald zijn.

— Te Amsterdam is in den nacht van den 5den dezer, van drielingen, te weten een zoon en twee dochters, bevallen *Elisabeth van der Horst*, huisvrouw van *J. H. van Beren*, wonende in de Jonkerstraat, n°. 97, waardoor dit vrij armoedige gezin, thans met tien kinderen belast is, waarvan het oudste naauwelijks twaalf jaren oud is; de kinderen zijn welgemaakt en welvarende; de vrouw, die reeds tweemaal van tweelingen bevallen was, is echter zeer zwak.

— Uit Peking zijn over St. Petersburg belangrijke mededeelingen omtrent de uitbreiding van het christendom in het Chineesch keizerrijk ontvangen, volgens welke, naar de eenparige getuigenis der russische zendelingen, reeds meer dan 300,000 inwoners dat geloof zouden zijn toegedaan, terwijl de vervolging der christenen over het algemeen aanmerkelijk afneemt, en zich alleen tot de Engelschen bepaalt, wier politieken invloed men schijnt te duchten. Vele aanzienlijke Mandarijnen hadden de zendelingen onder hunne bescherming genomen, en de Keizer zelf scheen ver van vijandig jegens hunne leer te wezen.

— Ter Antwerpsche beurs aan gisteren (6 Julij) waren genoteerd: Belg. 102; O. Met. 104⅝; Sp. Ardoin 21⅞ ¾; Difered 6; Nap. r. 93⅝; Rom. L. 101¾; Certif. te Antw. 101; Braz. 80⅜. — Wissel op Amst. en Rott. ½ pCt. v. pap.

— Uit de Londensche tijdingen tot den 5den blijkt, dat door de geruchten omtrent het voornemen dat Mehemed-ali zoude hebben om zich van de Porte onafhankelijk te doen verklaren, de openbare aandacht in Engeland, even als in Frankrijk, weder zeer op de aangelegenheden van het Oosten gevestigd is. Behalve dat de dagbladen deswege berigten mededeelen, en dat de Times van den 2den het bedoelde gerucht voor geheel ongegrond heeft verklaard, is dit onderwerp in beide de parlementshuizen ter sprake gekomen. In het Hoogerhuis heeft namelijk lord Brougham den eersten minister gevraagd of dit gerucht door de bij het gouvernement ontvangen tijdingen bewaarheid werd, waarop de minister geantwoord heeft, dat het algemeene zeggen, volgens hetwelk Mehemed-ali aan de consuls van Engeland, Frankrijk, Rusland en Oostenrijk te Alexandrië verklaard zou hebben dat hij zich geheel van de Porte onafhankelijk wilde maken, zonder evenwel eene schatting te weigeren, niet door regtstreeks bij het engelsch bestuur ontvangen berigten bevestigd was geworden.

In het Lagerhuis is door lord Palmerston op eene dergelijke vraag insgelijks een ontwijkend antwoord gegeven, en geweigerd geworden om zich uit te laten nopens de inzigten, volgens welke Engeland handelen zoude bij het werkelijk bestaan van Mehemed's voornemen. Te gelijker tijd is het voortdurend bezit van Algiers door de Franschen, in het Huis ter sprake gebragt en dan de door het bestuur van Karel X in 1830 gedane belofte herinnerd. Lord Palmerston heeft hierop ontwijkende geantwoord, dat sedert 1830 tusschen de twee kabinetten geenerlei mededeeling van eenen aard als die van ... had plaats gehad; dat sedert de verovering van Algiers de quaestie van aard veranderd was; dat op de verbindtenis die destijds door Engeland van het toen bestaande fransche gouvernement in dezen konden geëischt worden; thans, na de verovering, nadat de fransche volks-hoogmoed in de zaak gemengd was, en de natie groote opofferingen voor dezelve geduld had, niet kon aangedrongen worden; en dat het Huis zou moeten bekennen dat dit vraagstuk, van eenen geheel anderen aard zijnde geworden, Haar Majesteits bestuur geene nieuwe aanvrage hieromtrent aan de fransche regering kon rigten.

In dezelfde zitting van het Lagerhuis is verder in committé over de iersche tienden-wet beraadslaagd. Bij deze gelegenheid is door den heer Ward op nieuw eene poging gedaan om de overschietende inkomsten der gevestigde kerk in Ierland ten voordeele van de gezamenlijke belangen van de belijders van alle geloofsbelijdenissen aan te wenden. Zijn voorstel hiertoe is echter met eene meerderheid van 270 tegen 40 stemmen verworpen. Onder de tegenstemmers bevond zich ook de heer O'Connell, die zeide dat noch de bedoelde wet, noch het voorstel van den heer Ward, aan Ierland de rust zouden kunnen wedergeven; en dat slechts eene algeheele afschaffing der tienden hiertoe zou kunnen leiden.

— Door den maarschalk Soult is ter eere van den pruissischen buitengewonen gezant, den prins von Putbus, van den russischen, den graaf Stroganoff en van den belgischen, den prins de Ligne, een diner van 30 couverts gegeven: onder de verdere genoodigden bevonden zich de hertogen Norfolk, Argyle en Sutherland, lord Holland, enz.

— Eenigen tijd geleden heeft men eene proef genomen om een schip, dat in den winter van 1836 ter hoogte van Gravesend in de Teems gezonken was, zijnde eene kolenbrik van vierhonderd ton, door middel van buskruid in de lucht te doen springen, nadat alle pogingen om het wrak door bekende middelen te ligten of te vernietigen, te vergeefs beproefd waren. Daartoe zijn gebezigd geworden twee groote looden cilinders, elk gevuld met 2500 ponden kruid, die aan de zijden van het wrak, met behulp der duikerklok, waren aangebragt, en op welke buizen waren geschroefd die ... en de lonten inhielden, waardoor het kruid moest aangestoken worden. Dit alles was onder het bestuur van kolonel Parley door de koninklijke sapeurs en mineurs te Chatham vervaardigd. De uitkomst heeft volkomen aan de verwachting beantwoord. De ontploffing was schrikkelijk, en werd tot te Chattam en Gillingham gehoord; eene massa water van omtrent achthonderd voeten omvang werd zeventig voeten hoog geworpen, en daarmede groote stukken van het wrak, als masten, ... en planken. Ongelukken zijn hierbij niet gebeurd.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Uit München schrijft men het volgende: Het door eenen ... schrijver beweerde, dat het onderscheid tusschen de toestanden van de zamentrekking der electriciteit ook bij de electriciteit der lucht bestaat en dat namelijk de onderscheidene verbindingen der hoeveelheid electriciteit, afgescheiden van derzelver zamentrekking, eenen vermogenden of zelfs hoofdzakelijken invloed op de voortbrenging van epidemische ziekten uitoefenen, heeft de geneesheer Dietzrich alhier aanleiding gegeven tot het nemen van vergelijkende proeven, waaruit hem bleek, dat op een tijdstip waarin de galziekten vrij sterk heerschten, de galvanometer van Schweigger-Nobili veel positieve electriciteit aanduidde, terwijl de voor de zamengetrokkene electriciteit zoo vatbare electroskoop van Bohnenberger zonder eenige beweging bleef, alhoewel de heer Dietrich aan het einde van den geleidraad zwam aangestoken en andere middelen had beproefd, om de electriciteit zoo mogelijk te verzamelen en te verdikken. De heer Dietzrich wil deze proeven voortzetten, en derzelver uitslag later openbaar maken, zoodat men weldra belangrijke bijdragen voor de leer der electriciteit en voor die wegens het ontstaan van epidemische ziekten mag te gemoet zien. — Als eene soort van bevestiging der waarnemingen van den Munchener geneesheer, zou kunnen strekken, hetgeen uit Berlijn van de laatste dagen der vorige maand gemeld werd en hetgeen reeds in eene andere afdeeling van dit blad is medegedeeld (zie ons n°. 159). — De weduwe van den vermaarden komponist C. M. von Weber heeft aan een der voornaamste muzijkhandelaars te Berlijn, de nagelaten werken van haren overleden man afgestaan, die nu weldra openbaar verkrijgbaar zullen zijn.

Rusland. — In de zitting der Keizerlijke Akademie te St. Petersburg van den 13den Junij, werd verslag uitgebragt over de verdeeling der door den staatsraad Demidoff uitgeloofde prijzen. Meer dan twintig werken waren ter mededinging ingezonden, doch slechts vijf derzelven werden den vollen prijs van 5000 roebels waardig gekeurd. Wegens de beperkte geldmiddelen kon evenwel slechts één der mededingers met dien prijs worden beloond; de overige ontvingen aanmoedigingen van 2500 roebels, of eervolle meldingen. — Op den 7den Junij vierde het Akademielid tevens raad van het geneeskundig bestuur von Busch zijn vijftigjarig jubilaeum. Door den keizer werd hij bij die gelegenheid met de Stanislaus-orde eerste klasse beschonken, terwijl het bestuur van geneeskunde en pharmacie te Moskou, ter zijner eer, een kapitaal van 10,000 roebels bestemde, om de intresten daarvan ter ondersteuning van den zoon eens behoeftigen geneesheers te doen strekken.

Italie. — Te Milaan overleed den 1sten April ll., de abt R. Gironi, ridder der ijzeren kroon en bibliothekaris van Brera. Hij werd in het dorp Gongazola nabij Milaan, in 1769 geboren, en bij de omwenteling van 1796, tot onderbibliothekaris te Milaan benoemd. Men heeft van hem een aantal verdienstelijke werken. Hij nam onder anderen deel aan het groote werk van J. Ferrario, over de oude en hedendaagsche costumen, 25 deelen, te Milaan in 1829 uitgegeven, zijnde het uitgebreidste werk dat over dit onderwerp bestaat; hij vervaardigde den tekst voor de Pinacoteca del palazzo delle scienze e arti di M. Bisi, 1 deel in folio, Milaan, 1812; voorts heeft men van hem: Le noze dei Greci, 1 deel in 4°, Milaan 1819; Saggio intorno alla musica dei Greci, 1 deel in 4°, Milaan 1822; Elementa dei doveri dell' uomo, 1 deel in 8°, 1813. In 1834 gaf hij nog eene verhandeling uit, over den waren schrijver van de Imitatione Christi. Gironi was de directeur van het eerste letterkundig tijdschrift dat te Milaan nog wordt uitgegeven, onder den titel van Biblioteca italiana. Hij was lid van verscheidene Akademien en directeur van de boekencensuur. — In de zitting der Akademie van oudheidkunde, die den 17den Mei ll. te Rome gehouden is, heeft de vaste secretaris des genootschaps en commissaris der oudheden, ridder P. E. Visconti, een verslag gedaan over eene belangrijke ontdekking in een wijngaard buiten de poort Maggiore, op weinig afstands van de oude kerk van St. Marcellinus en St. Pieter en het graf van St. Helena; bestaande in eene catacomben-ruimte van eene buitengewone grootte en fraaiheid. Dezelve behoorde aan het kerkhof, vroeger naar de namen der evengenoemde kerk en begraafplaats, en thans inter duos lauros geheeten. De geheele grond bestaat uit mozaik werk ter lengte van omstreeks 46 voeten, waarop men zes gekleurde voorstellingen ziet, onder welke er zijn met Christelijke zinnebeelden. De ridder Visconti herinnerde tevens de vergadering, dat het gezegd kerkhof, zoowel in de jaarboeken der kerk als bij de oudheidkundigen, vermaard is, aangezien men in hetzelve het grootst getal der medaillons van het museum Carpegna, die door Buonarotti beschreven werden, gevonden heeft. — De eerste timbalist van den schouwburg San Carlo te Napels, Catterino Catterini, heeft eene verbetering aan de keteltrom of de pauken bedacht, door een werktuig aan dezelven te voegen, hetwelk door elf pedalen in beweging gebragt wordt en waardoor met twee pedalen eene geheele reeks van twee en twintig toonen verkregen wordt. De eenige bedenking die tegen deze uitvinding wordt gemaakt, is dat dezelve te veel is zamengesteld; niet te min wordt zij als de eerste stap beschouwd tot verbetering van een muziekwerktuig, hetwelk tot heden in zijne oorspronkelijke eenvoudigheid was gebleven en reeds als zoodanig dikwijls eene groote uitwerking kon te weeg brengen.

Zweden. — Te Stokholm is onlangs eene krijgskundige kaart op last van het gouvernement uitgegeven geworden, waarop de openbare werken van algemeen nut staan aangeteekend die onder de regering van den tegenwoordigen Koning Karel Jan zijn tot stand gebragt. Men merkt onder deze werken op, vijftien kanalen, die omtrent 50 millioen gulden hebben gekost; acht havens en kaden, waarvoor 700,000 gulden werden uitgegeven; acht wegen, die eene dergelijke som vereischten en negen nieuw daargestelde verdedigingslinien, welke eene som van omtrent 5 millioen guldens kostten. Al deze gelden werden uit de schatkist en zonder leening verstrekt.

Engeland. — Een der Londensche bladen vermeldt, dat de Koningin den heer John Herschell, voor zijne aan de *Kaap de Goede Hoop* aan de sterrekundige wetenschappen bewezen diensten, bij gelegenheid harer krooning tot baronnet verheven heeft.

Frankrijk. — De fransche Akademie heeft, bij de vernieuwing van haar bureau, tot haren directeur benoemd den minister voor het openbaar onderwijs, de Salvandy. — De bisschop van *Meaux* heeft den 10den ll., als eene hulde aan zijnen vermaarden voorganger, het borstbeeld van Bossuet in de bibliotheek van het groot seminarium geplaatst, op een prachtig voetstuk, waarin Bossuets handschriften zorgvuldig bewaard worden. — Van Berzelius scheikunde is onlangs eene fransche vertaling van den heer Esslinger, bij de heeren Firmin Didot te *Parijs* verschenen. — Eene nieuwe uitgave van Lesage's *Gilblas*, in één deel, met de vignetten van Gigoux is te *Parijs* aangekondigd, zijnde de eerste, waarvan niet minder dan 17,000 exemplaren gedrukt werden, spoedig uitverkocht geweest.

Nederlanden. — In de *Rotterdamsche Courant* leest men: » Naar men verneemt, zal hier eerstdaags de tentoonstelling van voorwerpen van beeldende kunsten, door het schilderkundig Genootschap: *Hierdoor tot Hooger* en *Arti Sacrum*, in het Gemeenelandshuis van *Schieland* geopend worden. De belangrijke medewerking van het stedelijk bestuur en de bemoeijingen des Genootschaps beloven dus bij vernieuwing, aan de beminnaars der kunst vele genoegens, welke voorzeker niet weinig zullen verhoogd worden door de voortbrengselen van het penseel van velen onzer beroemde levende meesters; zoodat door deze tentoonstelling, en door de op handen zijnde daarstelling van een genootschappelijk museum, veel kan worden toegebragt tot bevordering der schilderkunst, en tot vermeerdering van den kunstroem dezer stad."

‚ Heden overleed alhier, in den gezegenden ouderdom van 90 jaren 9 maanden en 8 dagen, mijn zoo geachte als dierbare Vader de Heer JACOBUS JOSEPHUS HARTUNG. Was zijn levensloop lang en duurzaam, zijne deugden maakten Hem zulk een lang verblijf op aarde waardig, alwaar hij niet dan bestendig nuttig was en goed deed.

Dienende deze tot kennisgeving aan Bloedverwanten en Bekenden.

Oosterhout, den 4. Julij 1838.

C. J. HARTUNG.

ENGELSCH ZINK.

Bij den Ondergeteekende is wederom ontvangen een nieuwe Voorraad van ZINK in Bladen van verschillende breedte, waaronder er zijn van buitengewone grootte, alsmede opzettelijk vervaardigd tot het bekleeden van Scheepsbodems en het bedekken van Ziltige Muren. Ook DAK-BLADEN, HAKEN en SPIJKERS, kunstmatig bearbeid tot het beleggen en genoegzaam potdigt sluiten van Daken, zonder te Solderen, welke zich om de doelmatigheid en min kostbare wijze ten hoogste aanbeveelt, en door ieder belanghebbende gezien en beproefd kan worden; zijnde de bestanddeelen in dier voege gezuiverd, dat dit Zink in *kracht* en *taaiheid* meer overeenkomst heeft met het *Koper* dan *Lood*, en hetwelk als de oorzaak te beschouwen is waardoor de Bladen zoo *glad* en *glansrijk* zijn, terwijl zulks mede een waarborg oplevert voor de *duurzaamheid* en gemakkelijke bewerking, waarvan de menigvuldige Gebruikers de voldoendste getuigenis kunnen geven.

Ook blijft hij ruim gesorteerd in BLIK en LANTAREN-HORENS, alle van extra goede qualiteiten.

Rotterdam, den 21. Mei 1838.

W. VAN HOUTEN, Kantoor in de Baan, C, n°. 595.

TE KOOP.

Een in *Brussel* gemaakt Brabandsch KARRETJE, op Riemen, met twee Banken, Linnenkap, Lantaarns en eenen langen Boom, om het mede met twee Paarden te kunnen rijden. Te bevragen bij den Notaris WIERCX, te *Ginneken*.

STOOMBOOTEN

WILLEM DE EERSTE en KONINGIN DER NEDERLANDEN.

Varende in het Beurt-veer tusschen NIJMEGEN en ROTTERDAM, vice versa.

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE, alle dagen 's morgens ten 7 ure, en,

Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN, alle dagen, 's morgens ten 6 ure.

Zullende, dadelijk bij aankomst te *Rotterdam*, eene zeer geschikte DILIGENCE gereed zijn, om de Passagiers naar *'s Hage* te vervoeren, terwijl 's morgens ten half vier ure te *'s Hage* bij J. STAAS, op de Bierkade, zal afrijden eene DILIGENCE, ten einde voor het vertrek der STOOMBOOT te *Rotterdam* aan te komen.

STOOM-JAGT

PRINSES MARIANNE,

van MIDDELBURG naar ROTTERDAM,

Julij 1838.

Van Middelburg.			Van Rotterdam.		
Dingsdag 10,	's morg.	5½ uur.	Woensdag 11,	's morg.	7 uur.
Vrijdag 13,	»	3½ »	Zaturdag 14,	»	9 »
Zondag 15,	»	5 »	Maandag 16,	»	11½ »

‚ Bij N. van der MONDE, Boekhandelaar te *Utrecht*, wordt heden uitgegeven:

WATERSTAATKUNDIGE KAART der HOOFDRIVIEREN in de Noordelijke Provincien van het Koningrijk der Nederlanden van den [illegible] Zuiderzeeën, ter verklaring van de ontwerpen zoo der afleidings- en militaire inundatie-sluizen, als betrekkelijk de overlaten door de landen van Altena; door den Staatsraad Inspecteur Generaal van 's Rijks Waterstaat J. BLANKEN, Jansz.

Deze Kaart, op dubbel olifants velin papier in 4 vellen naauwkeurig afgezet, is verkrijgbaar voor de som van f 20.

Hoezeer deze Kaart onafscheidelijk behoort bij de VERHANDELING van de algemeene RIVIER- en WATERSTAATKUNDIGE ontwerpen welke van vorige eeuwen tot op heden gevormd en uitgevoerd of nog in overweging zijn, met de uitwerkselen tot op den tegenwoordigen tijd, dewelke in 1836 bij den uitgever bovengemeld het licht zag, kan dezelve tevens voor den Waterstaat-, Geschied- en Natuurkundige als hoogst nuttig beschouwd worden, dewijl niet alleen de loop en ontlasting der rivieren, maar ook de dagteekeningen der doorbraken en overstroomingen, peilingen, rivierstanden, enz. enz. op dezelve vermeld zijn.

Van genoemde Verhandeling, in 4° gedrukt, zijn mede nog eenige Exemplaren te bekomen voor den prijs van *f* 4.

NB. In aanmerking nemende het gering getal afdrukken dezer Kaart, en het gevaar van beschadiging door het in commissie zenden, is dezelve alleen verkrijgbaar gesteld, bij des Uitgevers Correspondenten in de navolgende steden; *Amsterdam* J. C. van KESTEREN en BUFFA [illegible] Comp.; *Rotterdam* van BAALEN en OOSTERZEE; *Leiden* L. C. van der HOEK en Mejufvr. SCHRÖDER; *Arnhem* NIJHOF en MULLER en Comp.; *'s Hage* A. van WEELDEN en Gebr. van CLEEF; *Breda* BROESE en Comp.; *Groningen* J. OOMKENS, Jz.; *'s Bosch* PALIER en Zoon; *Dordrecht* BLUSSÉ & van BRAAM en J. de VOS en Comp.; *Middelburg* Gebr. ABRAHAMS en van BENTHEM en JUTTING; *Nijmegen* THIEME en VIEWEG; *Zwolle* van STEGEREN; overigens moet dezelve voor rekening ontboden worden.

‚ Bij den Boekverkooper W. P. VAN STOCKUM, te *'s Gravenhage*, is uitgegeven en alom verzonden:

I. DE KANTER, Gedichten, 8° . . . . *f* 1,25.
II. DE NEVEN, Oorspronkelijk Blijspel in Verzen . . » 0,90.
III. PACHTER MARTIJN en ZIJN VADER, met een Brief van F. B. LUBLINK WEDDIK aan den Verteller, 2de Stukje . . . . » 1,30.
IV. A. VAN DER HOOP Jr., De Horoskoop, Treurspel » 0,90

‚ Bij BROESE & COMP., te *Breda*, is van de Pers gekomen en aan de Geabonneerden verzonden:

DE MILITAIRE SPECTATOR,

TIJDSCHRIFT voor het NEDERLANDSCHE LEGER,

ZESDE DEEL n°. 12 (Junij 1838),

met welk nommer de 6de Jaargang van dit Tijdschrift [illegible]

Inhoud: I. Inleiding tot het ontwerp [illegible] van exercitiën voor [illegible] in het jaar 1827, door den Generaal-Majoor J. H. KESMAN (*vervolg en slot van n°. 11*). — II. Eenige proeven aangaande het ontsteken van mijnen of hoeveelheden buskruid, door middel van het overbrengen der electrike vonk; zijnde een vervolg op hetgeen reeds in dit Tijdschrift in de maanden September en November 1837, n°. 3 en 5 des 6den deels is medegedeeld geworden, door den Kapitein-Ingenieur J. W. MERKES. — III. Denkbeelden over de oefeningen der zware [illegible] — IV. Bijlagen, bevattende de laatste benoemingen [illegible], enz. enz. bij het leger.

Te Breda, bij BROESE en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.